

PATVIRTINTA

Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos

direktoriaus įsakymu 2014-11-03 Nr. V-93

ŠIAULIŲ „SANDOROS“ PROGIMNAZIJA

KATALIKIŠKŲJŲ VERTYBIŲ UGDYMO PROGRAMA

1. Katalikiškųjų vertybių ugdymo programos paskirtis

Programa skirta Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos 1-8 kl. mokiniams. Programa parengta apibendrinant mokyklos vertybių ugdymo tradicijas, įvertinant mokinių amžiaus tarpsnių ypatumus bei atsižvelgiant NKMA mokyklų narių rekomendacijas ir patirtį.

Programos įgyvendinimo procesas nukreiptas į mokinių vertybinių nuostatų ir gebėjimų – intelektualinių, socialinių, emocinių, dinaminių, kultūrinių – ugdymą ir pozityvią veiklą siekiant bendro gėrio.

Šia programa siekiama skatinti atvirumą žmonėms ir krikščioniškai bendruomenei, atverti asmeninio ryšio su Kristumi svarbą, ugdyti pasitikėjimą Dievu ir asmenį formuoti kaip Bažnyčios narį, kartu akcentuojant socialinės aplinkos struktūrinius elementus (Aš, Bendruomenė, Visuomenė).

Programos centre yra asmens, sukurto pagal Dievo paveikslą, unikalumas ir vertingumas, atskleidžiamas bendravimo ir bendradarbiavimo kontekste. Mokiniai pagarbiai, atvirai bendraudami ir bendradarbiaudami, pažindami save ir supantį pasaulį, ugdyt savo pasaulėžiūrą ir pozityvias asmenybės savybes. Vaikai skatinami drąsiai kelti bendruomeniškumą formuojančius klausimus ir juos analizuoti savos patirties ir tikėjimo kontekste.

Programoje numatytomis veiklomis siekiama ugdyti asmens sąmoningumą, savarankiškumą, atsakingumą, bendruomeniškumą ir solidarumą. Ugdymas yra kristocentriškas: atskleidžiama Kristaus aukos prasmė, jo pavyzdžio ir mokymo radikalumas, jo artimumas kiekvienam iš mūsų.

Tai integruoto ugdymo turinio, į veiklą ir užimtumą orientuota krikščioniškųjų vertybių ugdymo programa.

Katalikiškųjų vertybių ugdymo programa bus įgyvendinama stiprinant keturis pagrindines harmoningos asmenybės sritis: fizinę, dvasinę, intelektinę, socialinę:

- aktyviais darbo metodais organizuojamos veiklos kartu formuos fizinius (kinestetinė kompetencija) mokinių gebėjimus (šokis, kūno raiška, žaidimai ir pan.) Mokiniam bus suteikiamos galimybės fizinėje veikloje ieškoti nuotykių, patirti atradimo džiaugsmą, draugystę, sveiką linksmumą, sėkmę.
- ugdant vaikuose dvasingumą, svarbu kurti harmoningą asmens ir aplinkos santykį. Improvizacijos, muzikos klausymosi, skaitinių skaitymo, šokio, tylos pajautimo, stebėjimo ir aptarimo, bibliodramos, darbo grupėse metodų pagalba bus siekiama ugdyti katalikiškas vertybes, mokinių asmeninį orumą, atsakomybę prieš Pasaulį, patį save ir šalia esantį. Eucharistijos šventimas yra bendruomenės gyvenimo centras ir viršūnė.
- socialinių įgūdžių ugdymas organizuojamas aktyvaus bendravimo ir socialinio aktyvumo formavimosi pagrindu. Tinkamas socialinių įgūdžių formavimas – vienas iš efektyviausių būdų gerinti vaikų savęs identifikavimą bendruomenėje.
- intelektualiniai mokinių gebėjimai formuojami suteikiant žinių ir jų pagrindu formuojant mokinių socialinį aktyvumą.

2. Programos temos, tikslas, įgyvendinimo veiksmai bei formos

1-4 klasės programos tema „Žodeliai Dievui į ausį“

Tikslai

Burti klasės kolektyvą formuojant mokinių gebėjimą kalbėti ir klausyti, ugdant klasėje toleranciją kitam, skatinant pasitikėjimą savo klasės draugu ir formuojant įgūdį melstis.

Turinys

Šios programos esmė – tikėjimas, pasitikėjimas ir malda.

Kiekviena klasė turi savo „pašnibždukų“ pagalvėlę su kišene. Ji yra prieinama kiekvienam vaikui, padėta matomoje vietoje ir skirta kiekvienam vaikui atskirai, bet kartu ir visai klasei.

Kai pagalvėlė atsiranda kažkurio vaiko rankose (nepriklausomai nei nuo dienos, nei nuo laiko, nei nuo pamokos ar pertraukos), tai ženklas, kad vaikui reikia pasišnibždėti apie tai, kas jam svarbu. Procesą klasėje seka ir organizuoja mokytojas. Priklausomai nuo vaiko poreikio, gali būti sudaromos sąlygos vaikui kalbėtis su visa klase, bendrauti tik su mokytoja ar tiesiog išbūti su pagalvėle tiek, kiek vaikui reikia, iki kol galės reflektuoti jam priimtina forma. Tai gali būti pokalbis, į pagalvėlės kišenę įdėtas laiškas, malda kartu su klasės draugais, individuali malda ir pan. Tačiau yra svarbus susitarimas, kad atėjus laikui mokytojas žinotų esamą situaciją.

Kišenė pagalvėlėje yra skirta tam, kad jei vaikas nediršta visiems parodyti savo noro pasišnibždėti ir pasiimti pagalvėlę, bet toks poreikis yra, parašo laišką ir įdeda į kišenę. Laišką skaityti gali tik mokytojas ir jis nutaria, kaip pakreipti esamą situaciją. Skatintina diskusija, aptarimas, bendras sprendimų ieškojimas.

1-4 kl. programos siekis – savo išgyvenimus ir jausmus sudėti į maldą. Klasė gali melstis savo klasėje pamokų metu, gali visi kartu lankytis koplyčioje, gali melstis visi kartu, tik su draugu ar net vienas pats. Tačiau mokytojui svarbu sekti maldos eigą ir stiprinti bendruomeninę maldą.

5 klasės programos tema „Aš esu bendruomenės narys“

Tikslas

Formuoti įgūdį bendrauti ir bendradarbiauti su kitais žmonėmis vadovaujantis sąžinės balsu ir artimo meile, pastebėti ir suprasti Dievo kvietimą kiekvienam asmeniui pozityviai realizuoti save bendruomenėje.

VEIKLOS

TURINYS

1 veikla

„Aš esu mokiny“

Ši programos veikla organizuojama 5 kl. mokinių adaptaciniu laikotarpiu, siekiant formuoti vaiko, kaip aktyvaus katalikiškos mokyklos bendruomenės nario identitetą.

Veiklos probleminės sritys:

1. Esminiai pasikeitimai mokiniui pradėjus mokytis pagal pagrindinio ugdymo programą.
2. Mokyklos taisyklės ir jų laikymosi svarba.
3. Vaiko poreikiai mokykloje: „Aš noriu!“, „Aš galiu!“ ir „Aš renkuosi!“.
4. Lyderystė – į bendruomenę orientuota veikla.
5. Visų bendruomenės narių svarba.
6. Bendruomenė padeda sekti Jėzumi.

2. Programos temos, tikslas, įgyvendinimo veiksmai bei formos

<p>2 veikla „Gimiau, todėl esame kartu“</p>	<p>Veikla organizuojama slėpiningu metu Advento laikotarpiu, siekiant įprasminti vaikui duotas gyvybės dovaną Jėzaus gimimo stebuklo šviesoje. Veikla skirta ir mokinių tėveliams.</p> <p>Veiklos probleminės sritys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Geneologinis medis (patyriminė veikla). 2. Krikšto sakramentas. Krikšto tėvai. Krikšto vardas. Šventasis globėjas. Visuotinė bažnyčia. 3. Šventės, kaip bendruomeninės veiklos, šventimas. Gimtadienio šventė ir krikštynos. 4. Valanda tėvams „Jūsų vaikai yra sūnūs ir dukros paties Gyvenimo“. 5. Jėzaus gimimo prasmė. 6. Palaiminimai. Eucharistija.
---	---

<p>3 veikla „Aš statau bendruomenę“</p>	<p>Veikla skirta formuoti mokinių žinias bei gebėjimus apie efektyvios bendruomenės veiklą patyriminiu būdu.</p> <p>Veiklos probleminės sritys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kas yra bendruomenė? Bendruomenės struktūra ir bendruomenėje organizuojamos veiklos idėjos svarba. 2. Prasmingo bendruomenės gyvenimo elementai: sąžinė, šeima, meilė, sveikata, pažinimas („noriu“ ir „reikia“ darbas). 3. „Aš noriu!“, „Aš galiu!“ ir „Aš renkuosi!“ kurti bendruomenę. 4. Religinė bendruomenė, kuri kreipiasi „Tėve mūsų...“
---	--

6 klasės programos tema „Mintis. Žodis. Darbas.“

Tikslas

Formuoti atsakomybę už savo mintis, žodžius, darbus, vadovaujantis sąžinės balsu bei artimo meile; Dievo Žodį priimti kaip esminį krikščioniško gyvenimo pagrindą.

VEIKLOS

TURINYS

<p>1 veikla „Žodis žeidžia – žodis gydo“</p>	<p>Ši programos veikla organizuojama siekiant formuoti vaiko, kaip aktyvaus katalikiškos mokyklos bendruomenės nario atsakomybę už savo žodžius ir veiksmus.</p> <p>Veiklos probleminės sritys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mokyklos taisyklės ir bendruomenės narių atsakomybė už savo žodžius ir poelgius. 2. Geri darbai, kurie nieko nekainuoja: gerą žodį pasakyti, gerą patarimą duoti, artimo gerumą žodžiu įvertinti, pajuokauti, nusišypsoti. 3. Dangstymasis žodžiais: „Kiekvienas taip sako“, „Niekas to nedaro“, „Visi taip daro“. 4. Nereikėtų griebtis žodžių, jei mūsų darbai pakankamai liudytų. 5. Besąlygiškai pasitikiu tais, kurių žodžiai nesiskiria nuo darbų. 6. Gyvasis Dievo žodis.
--	--

2. Programos temos, tikslas, įgyvendinimo veiksmai bei formos

2 veikla „Ką bedarytum, daryk gerai, - ir tu pašlovinsi Dievą“	Veikla skirta įprasmiti vaikui duotą atsakomybę už jam skiriamus darbus. Veikla skirta ir mokinių tėveliams. Veiklos probleminės sritys: 1. Būk žmogus žmonėms. 2. Ko kitas laukia iš mūsų, to iš mūsų laukia Dievas. 3. Valanda tėvams „Nešiokime vieni kitų naštas“. 4. Norėdami savo artimui daryti gera, turime jam skirti laiko. 5. Yra tik vienas darbas: Jėzaus meilė.
3 veikla „Kokie mes, tokia ir mūsų malda“	Veikla skirta formuoti mokinių tikėjimo refleksijas, kritinį mąstymą, atsakomybės prisiėmimą. Veiklos probleminės sritys: 1. Maldoje per daug reikšmės teikdami žodžiams, mes tampame tuščiais plepiais. 2. Kodėl esu ne toks, koks esu iš tikrųjų. 3. Tiktai širdimi matome gerai: svarbiausias dalykas akims nematomas. 4. „Dievo malone aš esu, kas esu“ (1 Kor 15,10). 5. Kiekviename žmoguje man gali pasirodyti Dievas.

7 klasės programos tema „Ar sielai reikia kūno?“

Tikslas

Įprasmiti save kaip jaučiantį Dievo kūrinį mergaitės arba berniuko kūne.

VEIKLOS

1 veikla

„Lytys papildo viena kitą“

TURINYS

Ši programos veikla organizuojama, siekiant formuoti vaiko, kaip katalikiškos mokyklos bendruomenės nario suvokimą, jog be moters nebūtų vyro, o be vyro – moters.

Veikla organizuojama kartu su tėvais.

Veiklos probleminės sritys:

1. Vyras pasaulį pažįsta ir stengiasi jį valdyti iš išorės, jį suskaidyti į mažas detales, analizuoti ir suvokti galimas sritis.
2. Moteris, pasaulį pažįsta iš vidaus, sujungdama, suvienydama į bendrą visumą atskiras dalis.
3. Vyras ir moteris veikdami skirtingai, sujungia ir papildo du skirtingus pasaulio suvokimo elementus.
4. Mano mama – moteris, mano tėtis – vyras, o aš esu jų vaikas – berniukas/mergaitė.
5. Dieviškoji trejybė ir tapatinimas su lytimi.

2. Programos temos, tikslas, įgyvendinimo veiksmai bei formos

2 veikla „Lytiškumas – žmogaus kūrybiškumo ir kūrybos sąlyga“	Veikla organizuojama sužadinant kūrybiškumą ir per kūrybą atskleidžiant pagrindinę lytiškumo sąlygą – dvasios ir kūno vienovę. Veiklos probleminės sritys: 1. Kūryba, kaip gamtos perkeitimas. 2. Kūryba, kaip žmogaus dvasinės sielos nusiteikimas santykyje su gamta. 3. Kūryba, kaip žmogaus dvasinės sielos nusiteikimas santykyje su žmogumi. 4. Kūryba, kaip žmogaus dvasinės sielos nusiteikimas santykyje su Dievu.
--	--

3 veikla „Lytiškumas skirtas meile grįstai asmenų bendrystei“	Veikla skirta formuoti mokinių suvokimą, jog asmenų bendrystė, jei ji yra tikra ir nesavanaudiška, neįmanoma be stipriausio žmogaus poreikio – meilės. Veiklos probleminės sritys: 1. Lytiškumo grožis ir malonumai biblijoje. 2. Pamatyti ir išgyventi pasaulį kitos lyties akimis įmanoma tik mylint. 3. Lytiškumas yra būdas užmegzti ryšį su kitu ir jam atsiverti. 4. Meilė – tai dovanoti ir priimti. 5. Kurdamas žmogų – vyrą ir moterį, Dievas suteikė jiems abiem vienodą asmeninį orumą. 6. Mąstymas „Dievas taip pamilo pasaulį...“ ir šv. Mišių auka.
--	--

8 klasės programos tema „Aš+Tu+Dievas=MEILĖ“**Tikslas**

Gyvenimo įgūdžių formavimas išgyvenant ir edukacinių priemonių pagalba patiriant Didžiojo įsakymo paslaptį.

VEIKLOS**TURINYS**

1 veikla „Aš myliu save? Aš nemyliu savęs?“ ...mylėk...taip, kaip save...	Užsiėmimo metu svarbu išsiaiškinti dalyvių savęs vertinimo lygį ir aptarti, kas savęs vertinimą, gerbimą palaiko ir skatina. Veiklos probleminės sritys: 1. Meilė sau. Psichologo paskaita. 2. Kaip aš matau kitus? Kaip mane mato kiti? Kaip mane mato Dievas? Kūrybinės dirbtuvės ir refleksija. 3. Kodėl reikalinga save mylėti ir gerbti? Kūrybinės dirbtuvės ir refleksija.
2 veikla „Mylėti Tave... Draugystė“ „...mylėk kiekvieną žmogų...“	Veikla orientuota į draugystės prasmės suvokimą, tačiau prisimenant meilę sau, kaip labai svarbų etapą į meilę kitam. 1. Kaip išmokstama draugauti? Ar tai savaiminis procesas? Paskaita. 2. Liudijimas apie draugystę. Diskusijos grupėse „Ar aš esu draugas?“ 3. Kaip liudyti draugystę? Kūrybinės užduotys. Filmas. Refleksija.

2. Programos temos, tikslas, įgyvendinimo veiksmai bei formos

<p>3 veikla „Mylėti Jį. Draugystė su Dievu. O kodėl ne Bažnyčioje?“</p> <p><i>“mylėk Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, visomis jėgomis...”</i></p>	<p>Visa veikla skirta pasiruošimui šv. Mišioms. Tai lyg apibendrinimas visų mokykloje praleistų metų, visų išgyventų akimirų, įgytų patirčių ir viso savęs pavedimo Dievui.</p> <p>Veiklos probleminės sritys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Giliau suvokti, ką krikščioniui reiškia liturgija. Gilintis į jos svarbą, turinį bei galimybes, kurias siūlo mūsų augimui tikėjimo šviesoje. 2. Pasitikrinti savo žinias apie liturgiją ir dalintis liturginių šventimų patirtimi. 3. Atrasti ryšį, kuris egzistuoja tarp gyvenimo tikėjimu ir įsipareigojimo krikščioniškai gyventi už bendruomenės ribų. 4. Tikinti bendruomenė ir bendruomenė be tikėjimo. 5. Religinė bendruomenė, kuri kreipiasi „Tėve mūsų...“ 6. Šv. Mišios.
---	--

3. Programos trukmė ir apimtis

Trukmė	Veiklų paskirstymas mokslo metų eigoje
1-4 klasių programos trukmė 4 metai.	Programa „Žodeliai Dievui į ausį“ yra nepertraukiama per mokslo metus ir vyksta visus keturis mokymosi metus (nuo 1-os iki 4-os klasės)
<p>Programa 5-8 klasėms yra įgyvendinama kasmet pagal kitą temą.</p> <p>Atskiroms klasėms yra parengta 1-erių mokslo metų programa.</p>	<p>Organizuojami 3 užsiėmimai per mokslo metus, kurių trukmė ne trumpesnė nei 8 val.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1-oji veikla organizuojama per pirmuosius 3 mokslo metų mėnesius. • 2-oji – per antruosius 3 mokslo metų mėnesius (rekomenduojama Advento laikotarpiu). • 3-ioji – per paskutinius 3 mokslo metų mėnesius (rekomenduojama organizuoti šiltesniu metų laikotarpiu, kuomet programos veiklas galima organizuoti lauke). <p>Programa 5-8 klasėms yra įgyvendinama organizuojant 3 kultūrinės-pažintines dienas per mokslo metus (tvirtina mokyklos direktorius).</p>

4. Programos dalyviai

1-8 klasių Šiaulių „Sandoros“ progimnazijos mokiniai.
Įgyvendinant 5-8 klasių programas viena veikla organizuojama kartu su mokinių tėvais.

5. Programą įgyvendina

Programą įgyvendina sielovados grupės nariai kartu su komanda, kurios sudėtį įsakymu tvirtina mokyklos direktorius.

6. Programos įgyvendinimo vieta

1-4 kl. programa įgyvendinama mokykloje (klasėje, koplyčioje ar kitoje mokyklos erdvėje). Malda gali būti organizuojama ir kitoje netradicinėje ugdymo aplinkoje.

Programa 5-8 kl. pageidautina, kad būtų įgyvendinama netradicinėje ir neįprastoje mokiniams erdvėje/aplinkoje. Vietą parenka programos vadovas.

7. Programos sėkmės kriterijai

Sisteminis darbas su mokiniais krikščioniškųjų vertybių ugdymo klausimais formuos gebėjimą įvertinti kristocentrinės bendruomenės svarbą ir didins mokinių motyvaciją aktyviai ir sąmoningai veikti visuomenėje.

8. Pasiekimų ir pažangos vertinimas

Visos programoje numatytos veiklos orientuotos į nuolatinę refleksiją, patyriminio proceso organizavimą, bandymų metodą, atvirą bendravimą ir bendrą atsakymų ieškojimą.

Tai veiklos, kuriose yra perduodama patirtis ir tradicija. Šalia to yra formuojamas vaiko žvilgsnis į savo paties gyvenimą bei jo patirties ir gilios tradicijos ryšys.
